Cenăzeanul

asociația culturală concordia cenad

Periodic de opinie și informare socio-culturală ● Anul XVI (2009) Nr. 3

ISSN 1222-5843

DIN SUMAR:

Gheorghe DORAN - Sfârșit de an școlar
Alexandru JURCAN - Penele din parabola pernei
Milenco IANCOV - Formația de pompieri
Gheorghe ANUICHI - Expo Sânnicolaul Mare
Dorin DRONCA - Lada cu zestre a neamului

DESCHIDEŢI-VĂ SUFLETELE

Pr. Dan GROZA

Este foarte adevărat că toate cunoştinţele noastre le acumulăm prin intermediul simţurilor, este portul de unde provin din marea cunoaşterii. Şi cunoştinţele noastre despre Dumnezeu sunt mai precise de când, prin Isus,cuvântul s-a Întrupat şi a locuit printre noi. Văzându-l şi ascultându-l pe El oamenii reuşesc să-l cunoască mai bine pe Dumnezeu.

Adierea de vânt, limbile de foc sunt semne exterioare care vestesc venirea şi prezenţa Duhului Sfânt. Oare în acest timp pe care-l trăim unde găsim lucrarea Duhului Sfânt şi ce semne exterioare arată prezenţa acestuia?

În rugăciunea către Prea Sfânta Inimă a lui Isus noi îl rugăm să transforme inimile noastre ca acestea să fie asemenea inimii sale.

În Biblie inima reprezintă personalitatea omului iar Duhul Sfânt este acela cu ajutorul cu ajutorul căruia inima noastră, personalitatea se poate transforma. Evident această transformare nu este posibilă dacă ne bazăm pe propriile noastre forţe. Cu acele capacităţi cu care ne-am născut putem duce o viaţă normală dar Dumnezeu ne cheamă pe noi la ceva mai mult, doreşte ceva mai mult de la noi şi pentru aceasta trebuie să-i cerem ajutorul pe care-l primim prima oară la botez. Ar fi greşit să nu-i dăm importanţă acestui eveniment. Prin botez Dumnezeu ne dăruieşte un nou mod de existenţă, devenim biserica Duhului Sfânt. Acesta face posibil ca să trăim după voinţa lui Dumnezeu. Din păcate sunt şi cazuri în care cei botezaţi contribuie doar ca număr statistic.

Dacă cineva ne întreabă care este dovada că Duhul Sfânt locuieşte în noi găsim mai multe răspunsuri. Faptul că mergem la biserică este dovada că simţim dragostea lui Dumnezeu care ne cheamă. Spovedania, dorinţa de a scăpa de păcat este un alt semn de la Duhul Sfânt că oamenii trebuie să se întoarcă pe drumul cel adevărat.

Omul poate schimba multe în viaţa sa şi poate şi el să se schimbe, dar pentru a-şi păstra credinţa este nevoie de Duhul Sfânt.

Cu toţii am auzit despre gheţarii din munţi care au în componenţa lor o mare cantitate de apă. Atunci când vine primăvara aceştia încep să se topească şi astfel apa porneşte ca o binecuvântare ca să umple văile şi câmpiile. De multe ori pe piscurile înalte şi în luna mai încă totul este alb. Gheaţa şi zăpada nu se pot topi. În China pentru a grăbi fenomenul de topire gheaţa a fost presărată cu praf de cărbune pentru a atrage căldura şi topirea lor să fie posibilă. Şi Sfântul Duh este asemenea „acestui praf" deoarece face ca prin pocăinţă să se topească gheaţa păcatelor şi să reînceapă în noi drumul binecuvântat spre sfinţenie.

Fiecare creştin poate să aibă parte de har. Acesta face mai frumoasă viaţa noastră. În viaţa unora acesta este mai vizibil, putem vorbi de persoane charismatice care întotdeauna au fost sau vor fi în biserică. Prin capacităţile lor, primite de la Duhul Sfânt, se ridică de multe ori peste media obişnuită. Ei sunt aceia care tulbură apele liniştite ale comodităţii şi superficialităţii. Această vocaţie este una profetică care de multe ori nu este uşoară şi nici populară pentru o biserică care se mulţumeşte doar cu aparenţele. De multe ori, aceştia trebuie să plătească un tribut mare pentru curajul lor prin care se împlinesc spusele lui Isus: „Aceia care-mi sunt devotaţi vor fi prigoniţi."

Cu toate acestea, ei sunt aceia care în biserică rup liniştea specifică unui mormânt şi îndeplinesc voinţa lui Isus; acea voinţă ca focul dragostei să ardă în lume. Este un lucru lesne de înţeles că asemenea har nu-l putem dobândi aşa pur şi simplu. Este dreptul Duhului Sfânt de-al împărţi. El cunoaşte capacităţile fiecăruia.

La o oră de religie preotul întrebă clasa: cine poate să spună despre el că îl are pe Duhul Sfânt? Cine poate să se laude că este posesorul vreunei carisme? Copii au dat răspunsuri interesante ca de exemplu: Sfântul Duh este Papa, Episcopii sau preoţii. Bineînţeles copiii au greşit. Nimeni nu poate să forţeze coborârea Duhului Sfânt pentru a primii o carismă. Un lucru însă putem face: trebuie să deschidem ferestrele şi uşile sufletelor noastre pentru ca Duhul Sfânt să se coboare şi să locuiască în noi. Trebuie să-l chemăm şi să-l aşteptăm aşa cum au făcut apostolii. Noi trebuie să cerem coborârea asupra noastră a Duhului Sfânt. Isus ne spune: „Tot ceea ce cereţi de la Tatăl în numele meu veţi primi."

UN VICE-CAMPION MONDIAL NĂSCUT LA CENAD

Gheorghe DORAN

Pe adresa primăriei locale recent a sosit un plic care conținea o scrisoare. Autoarea scrisorii este prof. CRAŞOVAN NICULINA din Timişoara, actualmente pensionară. Este totodată asistent maternal profesionist la DGASPC Timiş.

Spicuim din conținutul scrisorii câteva fragmente ilustrative :

„ Din anul 2003 (...) am luat în plasament pe copilul Popa Vasile Marius fiu al Emiliei Popa (Lupu) din comuna Cenad, plecat de pe băncile școlii din localitate la Casa de copii din Periam, apoi a fost preluat de mine.

Vă scriu aceste rânduri din dorința de a vă face cunoscută una din marile performanțe obținute de Marius care în iarna acestui an (februarie 03-16) a fost la Jocurile mondiale de iarnă „Special Olipics" din statul Idaho S.U.A., unde a cucerit medalia de argint la patinaj artistic. Pentru succesul obținut a fost invitat la Cotroceni la Președintele României, care l-a felicitat și i-a înmânat medalia „Meritul sportiv clasa a III-a și o diplomă.(...) Cred că e o mare cinste ca un fiu al acestei așezări bănățene să cucerească acest titlu de vice-campion mondial într-o asemenea competiție."

Spicuim, în continuare, din scrisoarea doamnei profesoare că la această competiție au participat 102 țări și 3000 de concurenți.

„Consider că nu este lipsit de importanță ca succesul acestui tânăr cu dizabilități, să fie popularizat în comună, în special în rândurile tinerilor din școală pentru a dovedi, că acești copii pot deveni sportivi cu care ne mândrim", afirmă doamna profesoară spre sfârșitul scrisorii.

Tot din conținutul scrisorii află că și Consiliul județean Timiș nu s-a lăsat mai prejos și, la rândul lui, ia acordat tânărului Marius Vasile Popa în fața unei mari asistențe, o diplomă de merit și un premiu în valoare de 2000 lei.

Considerăm că întregul merit pentru succesul cenăzeanului nostru se datorează doamnei profesoare, a doua sa mamă, și că tânărul Marius, fără sprijinul moral al ei nu ar fi realizat ceea ce a realizat.

Felicitări pentru Vasile Marius Popa și pentru doamna profesoară Niculina Crașovan alăturându-le și îndemnul spre noi izbânzi și împliniri.

Sâmbătă 13 iunie a.c. postul de televiziune Prima TV în cadrul emisiunii „Focus" de la ora 18 a fost transmis un reportaj din Timişoara ân care au fost prezerntați Marius Vasile Popa împreună cu cei doi noi părinți. Cei care întâmplător au privit emisiunea nu au aflat că „eroul" reportajului este născut în Cenad, ci că tânărul a avut o viață grea până la punerea sa sub tutela celor care azi îi poartă de grijă.

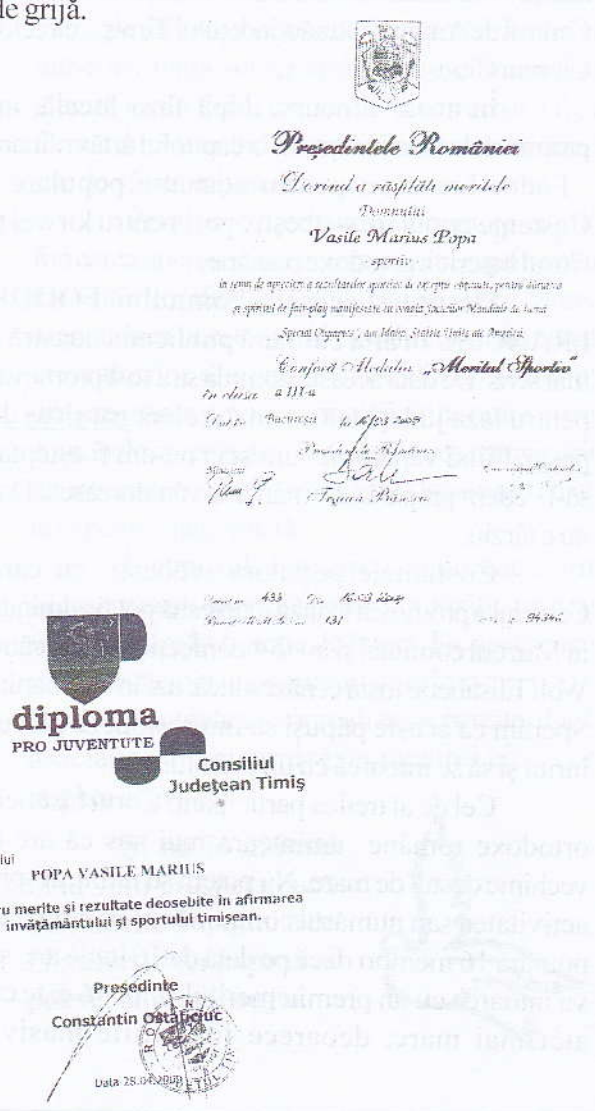
Președintele României

Dorind a răsplăti meritele

Domnului

Vasile Marius Popa

sportiv

Meritul Sportiv

clasa a III-a

diploma
PRO JUVENTUTE
Consiliul Județean Timiș

D-lui POPA VASILE MARIUS

Pentru merite și rezultate deosebite în afirmarea învățământului și sportului timișean.

Președinte
Constantin Ostaficiuc

LADA CU ZESTRE A NEAMULUI

Dorin DRONCA

În cartea sa *Din trecutul Banatului – Comuna şi bisericile din Giridava – Morisena – Cenad* Autorul cărţii, preotul GHEORGHE COTOŞMAN remarcă existenţa pe teritoriul comunei noastre a mai multor asociaţii sau formaţii culturale. Printre acestea este trecut şi numele „Corului vocal bisericesc ortodox român <Sfântul Gheorghe.>" Cartea a apărut în anul 1935. existenţa corului, normal, este mai veche.

Am pornit în intervenţia noastră de la cartea susamintită pentru a demonstra că tradiţia corală în Cenad are o mai mare vechime. Şi fiindcă este vorba de tradiţie culturală am ajuns la concursul „Lada cu zestre" organizat de Consiliul Judeţean Timiş, la Centrul de Artă şi Cultură a judeţului Timiş – director Ciprian Cipu

În acest concurs, după faza locală, au promovat la faza judeţeană la capitolul artă culinară : Fodor Francisc; pentru costume populare : Costume populare şvăbeşti , port pentru kirwei ţi Corul bisericii ortodoxe române.

Despre succesele domnului FODOR FRANCISC în arta culinară publicaţia noastră a mai scris. De data aceasta domnia sa a fost promovat pentru faza judeţeană cu un excelent papricaş de peşte. Fiind vânător recunoscut ne-am fi aşteptat să-l vedem preparând o mâncare vânătorească. Dar nu e târziu.

Costumele populare şvăbeşti cu care Cenadul a promovat la faza judeţeană pot fi admirate în Muzeul comunal şi au fost confecţionate de către Wolf Elisabeta, fostă cenăzesancă, azi în Germania. Sperăm ca aceste păpuşi să impresioneze plăcut juriul şi să se întoarcă cu un premiu.

Cel de al treilea participant: Corul bisericii ortodoxe române aminteam mai sus că are o vechime destul de mare. Nu putem şti nimic despre activitatea sau numărul componenţilor. Astăzi el numără 16 membri dacă pe data de 16 iunie a.c. se va întoarce cu un premiu meritul celor 16 este cu atât mai mare, deoarece formaţiile masive impresionează,câteodată, şi prin numărul masiv de participanţi.

S-a clasificat pentrù această fază cu următoarele piese corale: „Îngerul a strigat" (irmos de Paşti) şi piesa „Tatăl nostru." (rugăciune)

Este un fapt îmbucurător că nu sunt lăsate pradă uitării şi sunt readuse în actualitate tradiţiile neamului nostru pentru generaţiile care ne urmează, deoarece un neam care nu arte o istorie, nu şi-a păpstrat limba şi şi-a pierdut tradiţia este sortit pieirii.

Cei care ne vizitează ţara sunt foarte interesaţi de tradiţiile noastre deoarece multe popoare s-au „modernizat" şi şi-au pierdut mult din moştenirea primită de la străbuni.

Nu pentru străini, ca să „dăm bine" faţă de ei ci pentru cei care urmează este necesară păstrarea acestora ca ei să ştie că nu sunt ai nimănui, că aici au existat oameni, bunicii lor, care au muncit şi trăit după „legile lor".

EXPO SÂNNICOLAUL MARE

Gheorghe ANUICHI

În perioada 18-19 aprilie 2009, în hala mare a pieții din Sânnicolaul Mare a fost organizată o micro-expoziție de animale de blană și păsări.

După mai bine de 20 de ani orașul Sânnicolaul Mare a reușit din nou să organizeze o expoziție de păsări și animale de blană și, totodată s-a pus bazele unei asociații a crescătorilor din oraș și împrejurimi.

Au expus 42 de crescători cu peste 150 de exemplare, în aparență foarte puțini, dar ținând cont de data când a fost organizată expoziția, nu se puteau aduce mai multe exemplare știut fiind faptul că aprilie e o lună a împerecherilor.

Au putut fi admirate 5 rase de iepuri-unele exemplare premiate la expoziții anterioare iar la porumbei au fost expuse 28 rase în majoritate străine deoarece în Banat rasele românești nu prea sunt în atenția crescătorilor locali.

Rase ca „voltat", „guşat englez", „maltez la more" sau „king" au fost cantitativ egale cu exemplarele expuse la expozițiile locale sau chiar naționale organizate în țară.

De asemenea au fost expuse 8 rase de găini începând cu rasele grele („brahma SUA", Chochim) și terminând cu rasele mici (Chochin pitic).

Au mai fost rațe pitice, peruși, bibilici, păuni și un splendid exemplar de papagal ara.

Locația a fost pusă gratuit de primărie care a promis că se va implica și în viitor la acțiunile crescătorilor , atât prin acordarea în mod gratuit a locației cât și prin a oferi spațiu pentru sediul asociației.

Mini expoziția a fost vizitată de foarte multe persoane, în special copii cărora li s-a oferit o tombolă cu prețul biletului simbolic, porumbei și ouă roșii.

Putem afirma că expoziția a fost un succes dorindu-se ca cei care cresc astfel de animale și păsări să se asocieze într-un club care, pe lângă crescătorii din localitate, să-i atragă și pe cei din localitățile învecinate lucru care s-a și realizat.

Era păcat ca Sânnicolaul Mare care prin crescătorii lui dispun de cele mai bune exemplare din țară la rasele de porumbei; "voltat", „guşat englez" și „matez", sau crescători de iepuri și câini care la expozițiile locale sau naționale au obținut titluri de campioni.

Un lucru foarte îmbucurător este și faptul că sunt foarte mulți crescători tineri sau chiar foarte tineri care cresc animale și păsări cu mare pasiune și sunt foarte consecvenți și, cel mai important lucru, cresc exemplare de calitate și nu „ciurucuri". Deci generația veche, Zubasn, Dogar, Miloș, Serdineanțu, Grün sau Radu au cui preda ștafeta.

Alegerile pentru conducerea clubului s-au ținut în sala de spectacole a Primăriei orașului, lucrările au fost conduse de primarul orașului și într-o asistență numeroasă. Ca președinte a fost ales dl. Grün Pubi, iar comitetul director a fost format din 9 membri în majoritate crescători tineri sau de vârstă mijlocie.

Printre obiectivele propuse sunt: formarea unei asociații puternice prin cuprinderea crescătorilor din toată zona Sânnicolaul Mare; organizarea unei expoziții locale cu participarea crescătorilor din țară și chiar din străinătate; oraganizarea unor expoziții itinerante prin comunele învecinate; cât și facilitarea participării unor buni crescători la expozițiile locale sau chiar la expoziția națiopnală.

Începutul este greu deoarece sunt necesare cuști speciale pentru expoziție care se vor cumpăra în funcție de buget. De asemenea se simte nevoia unor cursuri de arbitri .

Dar toate se vor realiza pe parcurs dacă asociația va fi puternică iar membri ei se vor implica activ.

Și nu în ultimul rând vom prospera dacă asociația va fi sprijinită de Primărie și diferiți sponsori potenți din oraș sau jur.

SFÂRȘIT DE AN ȘCOLAR

Gheorghe DORAN

Cum fiecare lucru are un început și un sfârșit și anul școlar s-a terminat.

Cei mai fericiți pentru acest lucru au fost elevii scolii din localitate. Majoritatea s-au bucurat c-au scăpat de orele de curs, de temele pentru acasă și de alte obligații de acest fel. Alții, destul de numeroși, s-au bucurat pentru răsplata eforturilor depuse de ei în timpul anului școlar .

În curtea școlii, ca în alte ocazii similare, s-a desfășurat festivitatea de premiere a elevilor merituoși.

Doamna directoare prof. Slavița Bojin a rostit o scurtă cuvântare în care a evidențiat activitatea depusă de către elevi și cadrele didactice pe parcursul acestui an școlar. Nu puține au fost realizările obținute și nu orice fel de realizări.

Despre elevii care au fost premiați lista cu numele lor o publicăm alăturat, ca un stimulent din partea colegiului de redacție. Este drept că a fost o „inundație" de premii acordate pentru mediile situate peste 9, dar ne vedem obligați să vorbim despre trei elevi din școală care au obținut media anuală maximă: 10(zece). Pentru aceștia Consiliul local, și Primăria comunei a instituit trei premii speciale constând din: un calculator, și două biciclete, una de damă și alta pentru bărbați. Egalitate mediilor obținute de aceștia a impus acordarea premiilor speciale prin tragere la sorți. Astfel în urma extragerii biletelelor, premiile au fost repartizate astfel: calculatorul (în valoare 4000 lei) a revenit elevului JIVICI DENIS din clasa V-a A iar bicicletele au ajuns în posesia elevilor: JIVICI MIREANA clasa a V-a B și MUNTEANU SORIN clasa a V-a B.

A fost stimulată și formația de majorete instruită de către dna prof. Clisic Marioara.

AM ÎNVĂȚAT SINGUR.

scurt interviu cu **Denis JIVICI**

despre succesul lui și viitorul său

Reporter: Ești bucuros pentru premiul obținut?
Denis: Normal. Sunt foarte bucuros.
Reporter: Ai mai luat premii și în alți ani?
Denis: Până în clasa a V-a am mai primit diferite premii pentru învățătură.
Reporter: Ce vei face cu acest calculator foarte performant?
Denis: Îl duc cu mine în Austria, la Baden, unde e mama mea și apoi îl aduc înapoi.
Reporter: Dar te pricepi să-l manipulezi?
Denis: Știu să umblu cu calculatorul.
Reporter: Unde ai învățat ?
Denis: Am învățat singur.
Reporter: Unde ai avut la dispoziție un calculator să înveți să-l manipulezi?
Denis: Pe calculatoarele de la școală.
Reporter: Cum îți vezi tu viitorul? Ce vrei să ajungi în viață?
Denis: Avocat sau în domeniul medical, medic.[1]

[1] Domeniile pe care elevul le menționează ca dorințe de devenire sunt destul de diferite. În clasa a V-a este posibilă o asemenea alegere.

FORMAȚIA DE POMPIERI

Milenco IANCOV

Șeful formației de pompieri voluntari Cenad

Formația de pompieri voluntari din comună a trecut în urmă cu câțiva ani peste pragul de 100 de ani de existență. În afară de biserici,scoală și primărie , care au existat de când este comuna ea se parte că este instituția cu cea mai mare vechime în istoria comunei. Despre istoricul ei vom reveni într-un articol ce va apare în numerele viitoare

Astăzi formația numără 19 pompieri voluntari. Dintre aceștia 8 membri au participat la un curs de instruire ca specialist în compartimentele pentru prevenirea incendiilor.

Într-o remiză construită nu de mult pompierii voluntari din Cenad dispun de 2 mașini speciale pentru intervențiile din comună sau jur. O mașină mai veche dar încă în bună funcționare primită cu ani în urmă dotată cu tot ce se cerea în caz de urgență recent a primit o „colegă" de data aceasta dotată cu accesorii moderne. Până în prezent nu știm să fi fost folosite ambele la același eveniment dar existența lor creează cetățenilor o mai mare marjă de siguranță. Inventarul este completat cu un microbuz necesar pentru transportul pompierilor la locul intervenției, așa cum sunt cerințele vieții azi.

Și acest microbuz ca și noua mașină de pompieri sunt un „cadou" (donație) din partea localității Burgkirchen din Germania

Pentru majoritatea cetățenilor din comună activitatea membrilor formației se reduce la intervențiile de urgență pentru stingerea incendiilor. Nimic mai fals. Membri formației au lunar ședințe de antrenament și instruire cu noile metode de intervenție. În aceste scurte instruiri se urmărește menținerea reflexelor de muncă, omogenizarea formației și, mai ales, cu tot ce este nou în acest domeniu.

Spre norocul cetățenilor din comună în ultima vreme pompierii au intervenit doar într-un singur caz, cel al gospodăriei cetățeanului Radu Dorin nr. 931.

Pentru a preveni incidentele neplăcute formația mai activează pentru prevenirea incendiilor. Nu de mult au putut fi văzuți câte doi pompieri mergând din casă in casă și discutând cu proprietarii în ceea ce privește sursele posibile de foc, cum să ne apărăm de incendii.

Facem un apel către cetățenii comunei care au culturi de orz sau grâu ca, după recoltare, să nu mai dea foc mirиștilor deoarece flăcările se pot extinde și asupra culturilor învecinate provocând astfel pagube celor din jur. La fel focul se poate extinde spre perimetrul locuit al comunei la cea mai mică adiere de vânt.

„SĂ MĂ IERȚI CĂ TE-AM PROBAT, DAR AM VRUT SĂ ȘTIU ÎN MÂINILE CUI LAS ACEASTĂ CARTE"*

Dușan BAISKI

A scrie despre o carte poate fi mai greu decât a scrie tu însuți o carte. Am rămas încă de anul trecut dator a așterne câteva rânduri despre o carte cu totul deosebită în peisajul literar actual, care s-ar fi putut constitui într-o excelentă teză de doctorat. Însă profesorul Gheorghe Doran de la Cenad, cel care, în calitatea sa de dascăl, avea să învețe limba și literatura română multe generații de elevi, este nedrept de modest pentru un asemenea demers, care să-i aducă titlul de doctor în litere, titlu pe care l-ar fi onorat din plin. De fapt, Doran s-a preocupat mai întotdeauna de alții, de cei din jurul său, pe sine lăsându-se, de regulă, mai la urmă. Întâi a îngrijit volumul de versuri „An din patru primăveri" al regretatului poet cărășean Mihai Novac, cel care i-a și fost profesor. Este autorul cărții „Pădure, soro pădure - Culegere de folclor literar din munții Locvei". Abia în 2000 și-a publicat volumul de poezie "Visul de noapte al apelor" (Editura Marineasa"). A urmat: „Jurnalul unui cenăzean anonim" (Editura Marineasa", 2005). Iar anul trecut, cartea despre care dorim să vorbim: „Între sacru și profan sau glose pe marginea unui manuscris religios", apărut în 2008, la Editura „Marineasa" din Timișoara.

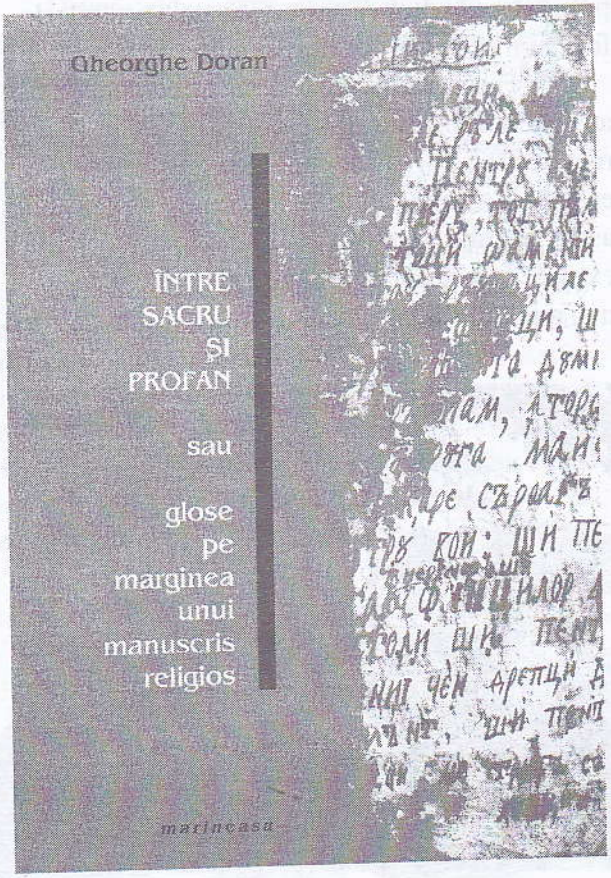

Ca o coincidență fericită pentru literatura bănățeană în ansamblul ei, tot în 2008 a mai văzut lumina tiparului o carte de anvergura celei anterior pomenite, dar și de cu totul aceeași factură: „Închinare la mormântul Domnului 1734" de Andrej Petković (ediție bilingvă româno-sârbă, îngrijită de istoricul Stevan Bugarschi și apărută sub egida Uniunii Sârbilor din România). Luate împreună, ca într-un joc de puzzle, cele două volume redau fidel, pentru cercetătorul avizat, starea vieții religioase în Banatul veacurilor al XVIII-lea și al XIX-lea.

Manuscrisul religios a ajuns la profesorul Doran prin grija unui bătrân al Cenadului, participant la marea adunare națională de la Alba Iulia, din 1918, rămas anonim în carte. Un țăran mai luminat, însă, care știa să citească în alfabetul chirilic sârbesc și care, din hâtroșenia sa tipic țărănească, l-a pus la încercare pe dascălul de română. „Să mă ierți că te-am probat, dar am vrut să știu în mâinile cui las această carte", s-a scuzat apoi bătrânul, convins fiind că dascălul proaspăt poposit în sat știa, la rândul său, să buchisească vechile slove bisericești. „Poate vreodată poți să scrii despre ea că aud că scrii prin <foile> de la oraș". Și iată că, într-un sfârșit, tânărul profesor de atunci i-a îndeplinit moșneagului dorința.

* „Între sacru și profan sau glose pe marginea unui manuscris religios", Editura „Marineasa", Timișoara, 2008

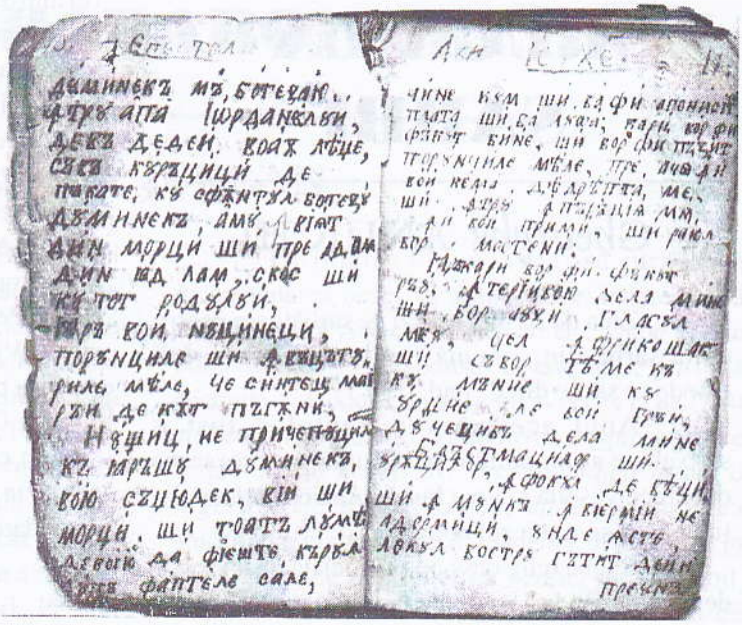

Pagini din manuscris

Cu o răbdare de pedagog, Doran a rescris manuscrisul şi l-a redat lumii şi-n alfabetul latin, alăturând însă şi fotocopiile paginilor îngălbenite de vreme. Mai mult decât atât, a rezumat capitolele, pentru uşurarea înţelegerii cărţii, fiindcă autorul, dar şi copistul presupus a fi cenăzean, au folosit, evident, limba română aşa cum se vorbea aceasta pe meleagurile bănăţene din acele vremi, dar şi limbajul bisericesc, mai puţin accesibil celor neobişnuiţi a călca pragul bisericii. Format la şcoala literară clujeană, Doran nu se mulţumeşte cu a transpune o stare de fapt, ci scotoceşte istoria literaturii române religioase pentru a aşeza manuscrisul cenăzean acolo unde-i este locul. „Dintre toate pare a fi mai apropiat manuscrisului nostru doar *Codex Sturdzanus*", avea să noteze Doran, referindu-se la un manuscris pus la dispoziţia savantului B. P. Haşdeu de către D. A. Sturdza, descifrat şi publicat în „Cuvente den bătrâni", volumul II.

Tiparul, invenţie atribuită lui Gutenberg, era prezent în Transilvania pe la sfârşitul secolului al XVI-lea, însă Biserica ortodoxă română continua totuşi să copieze unele manuscrise religioase care circulau printre credincioşi. Copişti erau preoţii, dar şi unii cântăreţi bisericeşti „cu oarecare ştiinţă de carte", observă Doran. „Privit prin prisma acelor timpuri, fenomenul trebuie să ne impresioneze, deoarece biserica ortodoxă română din Transilvania şi Banat nu dispunea de preoţi absolvenţi ai unor institute sau şcoli superioare. De multe ori preoţii erau aleşi dintre localnici dacă ştiau să scrie şi să citească." De presupus că şi manuscrisul în cauză a fost aşadar copiat de vreun cenăzean, lucru pe care, totuşi, Doran nu-l afirmă cu certitudine, încurcat fiind de ultimele şase pagini ale manuscrisului, scrise ulterior de probabil o altă persoană, cu daniile făcute bisericii de către enoriaşi. Tabelul de pe aceste pagini a fost completat cu nume scrise cu caractere latine. „Descifrând o parte dintre nume am putut observa că ele nu sunt din Cenad", mai spune Doran.

Desigur, ar fi absurd să reluăm în rândurile de faţă rezumatul cărţii pe capitole, fiindcă trebuie să-i lăsăm cititorului împătimit să descopere el singur comoara. Cert e că avem de-a face cu o scriere cu caracter religios, însă în care copistul şi-a permis să intervină copios în conţinut, în presupusa idee că a dorit să facă textul mai accesibil concetăţenilor săi, cu o cultură religioasă mai precară. De aici şi unele rânduri în care el arată păcatele săvârşite de creştini, cum ar fi: „oamenii s-au făcut răi, mozaviri şi mincinoşi, nu se iubesc între ei, se pârăsc şi se bagă reciproc la nevoi, iubesc paguba şi răul altora, sunt curvari, dau bani cu dobândă nedreaptă, opresc munca săracilor pe care nu-i miluiesc, ascultă la ferestrele altora, fac vrajbă la porunca diavolului pe care-l slujesc, nu se spovedesc la duhovnici". Poate aţi tresărit citind aceste ultime rânduri. Cât de cunoscute ni se par aceste năravuri... Nu e nimic nou sub soare, nu-i aşa?

RUGA LA SÂRBI

Gheorghe ANUICHI

Ziua de 22 mai este zi de sărbătoare pentru etnia sârbă din comună fiind hramul bisericii ortodoxe sârbe din Cenad.

Anul acesta evenimentul a fost o sărbătoare a comunității și nu numai a etniei sârbe deoarece veselia și voia bună, muzica și dansul a ținut până spre miezul nopții.

Slujba religioasă a fost oficiată de un sobor de preoți avându-l în frunte pe Ognean Plavsity de las Parohia Arad și protopop al zonei din care face parte și Parohia ortodoxă sârbă din localitate. Au mai oficiat. Partohul de la biserica ortodoxă sârbă din Sânnicolaul Mare, parohul ortodox sârb din Cenad, parohul bisericii greco-catolice din localitate, parohul bisericii ortodoxe române din Cenad și, evident, parohul bisericii ortodoxe sârbe din localitate, Kerpenișan Dragan. Au răspuns în cursul liturghiei corul bisericii ortodoxe sârbe instruit și dirijat de prof. Giurici Toma.

Nașii rugii Dușița și Silviu Roșu au fost la înălțime atât prin ospitalitate cât și prin organizarea „ireproșabilă" a spectacolului ce a urmat după terminarea slujbei religioase și tăierea colacului.

Pentru anul viitor nașii rugii va fi Orchestra de tamburași „Lale sa Morișa" din localitate care în situația actuală de criză și-a asumat din nou o responsabilitate uriașă dar necesară comunității sârbe.

Organizarea foarte reușită a nașilor rugii s-a materializat și prin faptul că în proporție de 80% dintre participanții la rugă au avut loc la mese și acestea toate acoperite astfel ca în caz de timp nefavorabil se putea sta în condiții super decente.

Muzica a fost foarte bună, micii gustoși, berea și sucurile reci au fost din belșug, deci a fost o petrecere pe cinste pregătită de cenăzeni pentru cenăzeni și invitații lor din alte localități.

Din nou, invitații tradiționali au fost dansatorii Clubului „Sfântul Sava" din Sânnicolaul Mare care au încântat, prin dansurile sârbești interpretate cât și prin frumusețea costumelor populare etalate, pe participanți..

Învățătoarea Natița Mândran cea care instruiește formațiile de dansatori, acești minunați copii și tineri,a oferit publicului și de data aceasta, prin formațiile „Juniori I" și „Juniori II" înaltul său profesionalism cât și dăruirea plină de pasiune pentru instruirea tinerilor.

Participarea dansatorilor a fost și datorită faptului că o mare parte dintre dansatori sunt cenăzeni ,acum au avut ocazia să-și etaleze calitățile în fața părinților. Rudelor și cunoscuților din comună.

Muzica,din nou, la înălțime. „Lale sa Morișa" au au acompaniat cu o deosebită măiestrie soliștii: Dușița Roșu, Pera Teodorovici, Boghița Stoianov precum și micuța Vlașcici Tania căreia i se prevede un viitor strălucit dacă va persista în acest ritm.

Cu regretul că tot ce e frumos e scurt și trecător sperăm că și-n viitor ruga să fie măcar la standardele anului în curs iar cenăzenii să fie fericiți și să aștepte cu nerăbdare următoarele ediții.

RUGA LA ROMÂNI

Dorin DRONCA

În data de 7 iunie a.c. creștinii ortodocși români, și nu numai ei, au sărbătorit hramul bisericii ortodoxe din localitate.

Programul destul de bogat prevedea ca slujba religioasă să înceapă la orele 17 ceea ce s-a și întâmplat. Apoi, la terenul de fotbal, a fost prevăzută desfășurarea unei manifestări pe măsura evenimentului. Astfel la orele 18 urma să prezinte un program artistic susținut de către elevii Școlii generale din comună spectacol care nu a mai avut loc datorită timpului nefavorabil.

Totuși au fost prezente, până la declanșarea ploii, tarabele cu mici, bere, sucuri și...nelipsitul carusel. Sosirea ploii (o adevărată furtună) a împrăștiat asistența, astfel că cele propuse în programul întocmit de către Consiliul local și Biserica ortodoxă română din Cenad a trebuit să fie suspendat.

Până acum, era aproape o regulă, ca la ruga ortodoxă sârbă să vină ploaia sau o scurtă furtună. Anul acesta sârbii au avut parte de un timp foarte bun iar ploaia și-a schimbat obiceiul. A venit. Dar la ruga Bisericii ortodoxe române.

Cei prezenți, destul de numeroși, au profitat de scurtul timp acordat de vreme (orele18-20) și s-au distrat din plin.

Sperăm ca ploaia să nu-și facă un obicei rău și să ocolească Cenadul, așa cum mult timp ne-a ocolit, în anii următori cu ocazia unor astfel de manifestări.

PENELE DIN PARABOLA PERNEI

Alexandru JURCAN

În parohia şi şcoala Saint-Nicolas din Bronx totul pare perfect orânduit. Sora Aloysius – directoarea – e mulţumită de profesori şi elevi. Are probleme doar cu becul din biroul ei. Mereu pâlpâie, se stinge, polemizând parcă în adieri de premoniţii. Sora foloseşte atunci un baston care-mi aminteşte de furca diavolului. Privită de sus, Aloysius e însăţi Satana. În dezlănţuirile ei malefice.

Astfel şi-a început piesa de teatru *Dubt* autorul John Patrik Shanley (care a primit un Oscar pentru scenariu la Moonstruck). Scrisă în 2004, piesa a avut un imens succes: 525 de reprezentaţii la New York. Patrick Shanley a declarat: „Voiam să explorez ideea că îndoiala este – prin natura sa – infinită". Iată că în 2008 autorul ramifică propria sa piesă într-un scenariu şi...deodată se hotărăşte să fie regizorul filmului *Indoiala,* cu Meryl Streep (sora Aloysius9 Philip Seymour Hoffman(părintele Flynn) şi Amy Adams (sora James). La filmări a asistat sora Margaret care a ajutat-o pe Meryl Streep să-şi pună boneta şi să-şi perfecteze detaliile.

Actorii sunt geniali (n-are rost să ocolesc acest epitet). Mai are nevoie Meryl de vreun Oscar? Sora ei Aloysius e suspiciunea însăşi, insinuarea macabră, îndoiala putredă intoleranţa oarbă, opacitatea inflexibilă. Ca o veritabilă cotoroanţă, ea devine simbol al bârfei. Cu boneta prea lungă , cu ochelarii imenşi, directoarea Aloysius îşi strânge buzele într-un tic maliţios, distant, rece, acuzator. Limbajul ei aluziv, echivoc bântuie mişcarea de invidiat a dialogului „Vântul se schimbă – conchide ea. Cădem ca piesele de domino".

Tensiunea suspiciunii merge spre insuportabil. Ea e convinsă că părintele Flynn, sub înfăţişarea bonomă, carismatică întreţine relaţii obscure cu elevul negru Donald Millet. Fără dovezi, înarmată cu certitudinea ei şi cu rictusul absolutizării, sora Aloysius o cooptează la început în capcana suspiciunii pe sora James, care – în final – se va retrage spre alte convingeri. Într-o gradaţie irespirabilă, războiul directoarei nu mai poate fi oprit, precum pernele din parabola pernei tăiate. Aşa spune părintele Flynn în predică, asemănând puterea ireversibilă a bârfei ca fuga penelor din pernă. Da, nu le mai poţi readuna şi astfel începe efectul nociv al bârfei. Imaginea penelor agresive ce cad peste un oraş aproape pustiu devine emblematică pentru disconfortul neostoit al denigrării, în consonanţă cu imaginea frunzelor risipite de furtună, pandant al revoltei naturii.

Părintele Flynn vrea să urnească încăpăţânarea obsesivă a directoarei încercând să dezmorţească vreo coardă sensibilă: „ Unde îţi este compasiunea ?" Răspunsul ei taie orice posibilă speranţă : „Undeva unde tu nu ai acces la ea." Nu suntem în filmul lui Almodovar despre culisele flagrante ale mânăstirii, nici în *Maica Ioana a îngerilor* de Kavalerovicz, unde sucombarea spiritului e mai mult decât evidentă, ci ne aflăm în plină îndoială, unde nici un verdict nu e posibil. Fragilitatea raţiunii umane , afişată în final de zguduirile derutate ale directoarei, alege un final expediat, facil neconvingător, brusc.

Poate că de aici se desprind retroactiv scăderile filmului, care rezistă – totuşi – prin jocul actorilor, ce înnobilează fiecare fibră a dialogului ireproşabil. Scenaristul Shanley îl depăşeşte subtil pe regizorul...Shanley.

Orice s-ar spune, jocul lui Meryl Streep fascinează. Nu de multe ori mi s-a întâmplat să uit convenţia filmică şi să-mi vină s-o strâng de gât pe...sora Aloysius, descoperindu-mi astfel – cu stupoare cinefilă – înclinaţii violente. Numai o minte genială a putut crea un asemenea rol într-un registru ireproşabil, în care detaliile se conjugă într-un întreg extrem de veridic

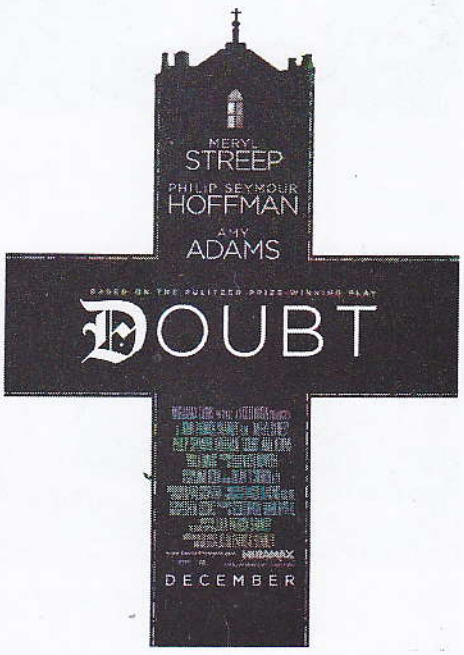

VASILE MARIUS POPA
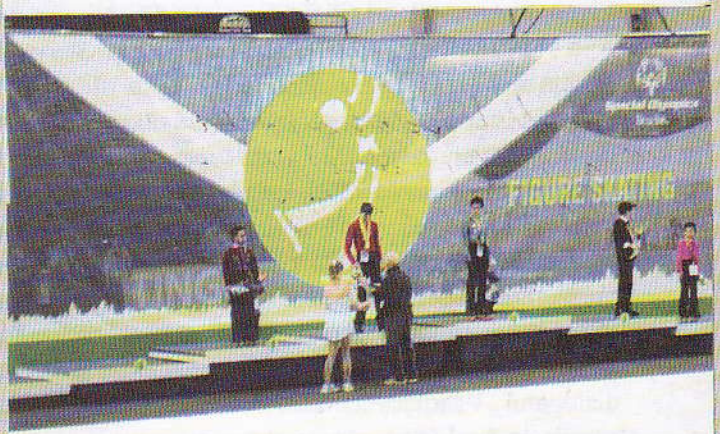
vice-campion mondial